

SOMALİ BİLGİ NOTU

TEMMUZ
2022

GÜNCEL VERİLER

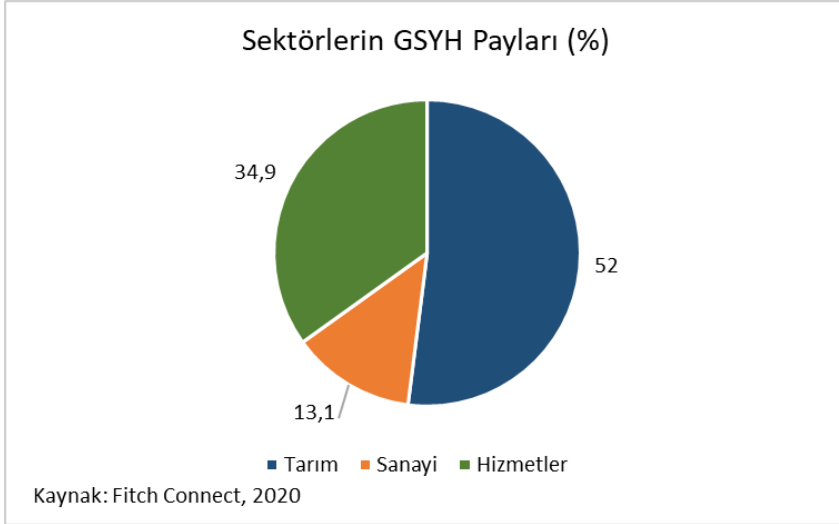
MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2020	2021	2022 (tahmini)
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	6,9	7,3	8,5
Büyüme	%	-0,3	2	3
Nüfus	Milyon Kişi	14,7	15,1	15,6
Kişi Başı Gelir	USD	471	486	544
Enflasyon	%	4,3	4,6	9,4
İşsizlik Oranı	%	19,7	19,9	-
Cari Denge / GSYH	%	-10,8	-14,9	-12,7
Bütçe Dengesi / GSYH	%	0,3	-1,1	-0,5
İhracat	Milyar USD	0,3	0,2	-
İthalat	Milyar USD	4,2	3,2	-

Kaynak: IMF KEG Nisan 22, Fitch Connect, Trademap, ILO

1. SOMALİ EKONOMİSİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

1960-1991 yılları arasında ekonomik ve ticari açıdan Doğu Afrika'nın en önemli ülkeleri arasında yer alan Somali, 1991 yılında Siad Barre'nin Cumhurbaşkanlığından indirilmesinin ardından iç savaşa sürüklenmiştir. İç savaş sürecinde altyapı ve binaların büyük bir bölümü ve verimsiz olan imalat fabrikaları yıkılmıştır. Günümüzde sanayi sektörü ekonominin %13'ünü oluşturmaktadır.

Somali ekonomisinde tarım ve hayvancılık başta olmak üzere, Somali diasporasının gönderdiği finansal yardımlar ve telekomünikasyon önemli bir yer tutmaktadır. Tarım sektörü GSYH'nin %50'sinden fazlasını oluşturmaktadır. Çeşitli kaynaklarda sektörün ekonomiye katkısı %40 olarak belirtilse de yine de ekonomideki büyük pay tarım sektörüne aittir. Buna ek olarak, tarım ve hayvancılık sektörü gelişmemiştir. Dolayısıyla sektör iklim koşullarına karşı oldukça savunmasızdır.

Uluslararası toplum tarafından Somali'de devletin tüm kurumlarıyla yeniden yapılanmasının desteklenmesi amacıyla 2013-2016 yıllarında yürütülen "New Deal/Yeni Düzen" süreci kapsamında Somali'ye çeşitli alanlarda kalkınma yardımları yapılmıştır. 2017-2020 döneminde de bu çalışmaların sürdürülmesine yönelik olarak Somali Federal Hükümeti ile uluslararası toplum arasında Yeni Ortaklık Anlaşması imzalanmıştır.

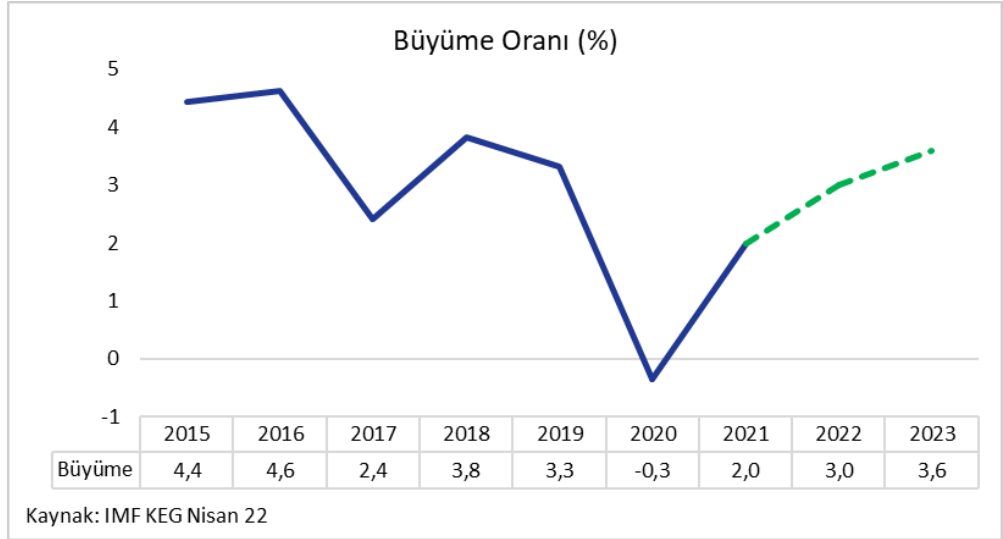
25 Mart 2020 tarihinde ise IMF tarafından Somali'nin Ağır Borçlu Yoksul Ülkeler (HIPC-Heavily Indebted Poor Countries) girişimi kapsamında borçlarının silinmesine yönelik yardım almaya hak kazandığı açıklanmıştır. Bunun üzerine, Somali'nin dış borçlarının silinmesi sürecine ilişkin Paris Kulübü üyesi ülkeler arasında gerçekleştirilen görüşmeler sonucunda Somali'nin 1,4 milyar ABD doları değerinde borcunun silinmesinin kararlaştırıldığı, söz konusu karar ile Somali'nin Paris Kulübü üyesi ülkelere olan toplam borcunun %67'sinin silindiği bildirilmiştir.

2.BÜYÜME

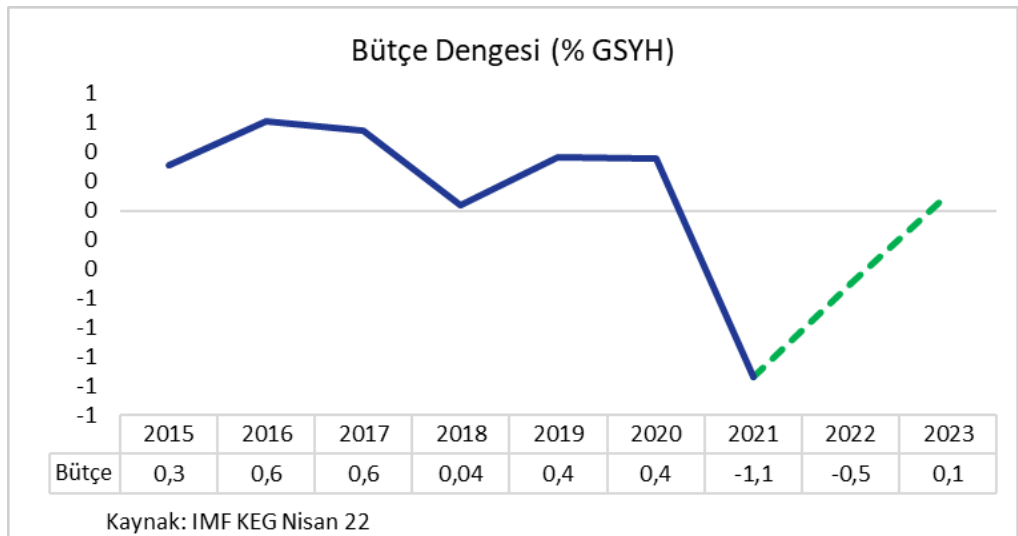
2015-2016 yıllarında %4'ün üzerinde gerçekleşen büyüme 2017 yılında %2,4'e gerilemiştir. Bu tarihten itibaren çeşitli alanlarda reform uygulanmaya başlanmıştır. Reform uygulaması ve güçlü donör desteği sayesinde takip eden dönemde ülkede güven artmış, ekonomi desteklenmiş ve ülke %3,8 büyüme kaydetmiştir. 2019 yılının başında yaşanan kuraklık tarım sektörünü sarsmış ve büyümenin %3,3'e gerilemesine neden olmuştur.

2020 yılında salgın etkisiyle %0,3 daralan ekonomi, 2021 yılında tarım sektörünün toparlanması ve salgın etkilerinin azalması ile %2 genişlemiştir. 2022-2023 yıllarında ülkenin %3 ve üzerinde büyüyeceği tahmin edilmektedir.

3.BÜTÇE DENGESİ

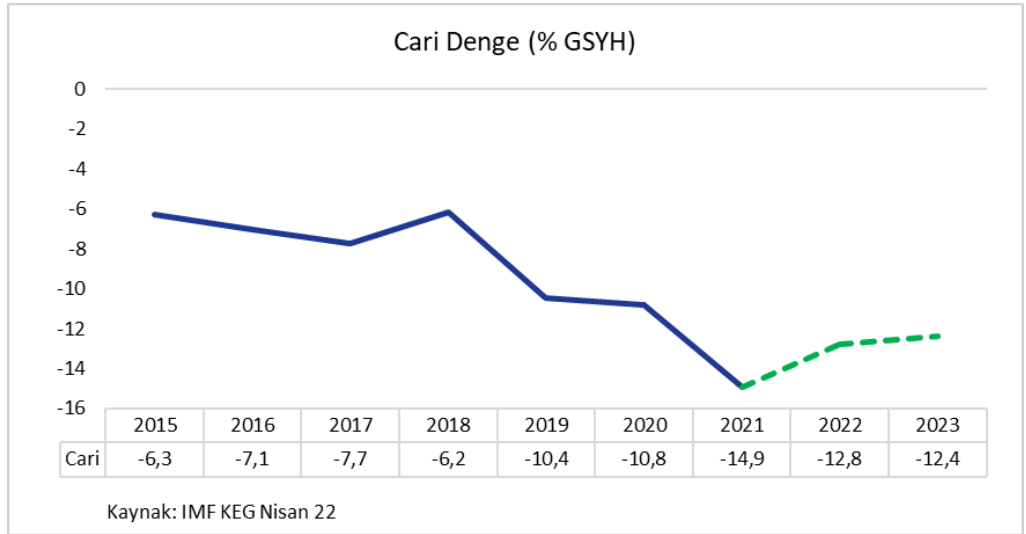
Ülkenin ana gelir kaynağı dış yardımlar, havaleler ve kayıt dışı sektördür. Ağır borçlu ülke bütçesi olan Somali dış yardımların etkisiyle neredeyse GSYH'nin %1'i kadar fazla vermektedir. 2021 yılında bütçe GSYH cinsinden %1,1 açık vermiştir. Bu yıldaki mali açık, kamu gelirleri ve hibelerdeki düşüşün oluşturduğu finansman açıklarını doldurmaya yarayan SDR tahsisinden (203 milyon USD) kaynaklanmaktadır.

4. CARİ DENGESİ

Somali cari dengesi dış ticaretteki açığın etkisiyle genellikle açık vermektedir. 2017 yılında kuraklık etkisiyle düşen ihracat cari dengeyi etkilemiş ve GSYH'nin %7,7'si kadar olan açık vermesine neden olmuştur. Takip eden yılda ise kuraklığın azalmasıyla cari açık %6,2'ye gerilemiştir. 2019 yılında aynı nedenden dolayı çift haneye ulaşan cari açık 2020 ve 2021 yılında sırasıyla GSYH cinsinden %10,8 ve %14,9 açık vermiştir.

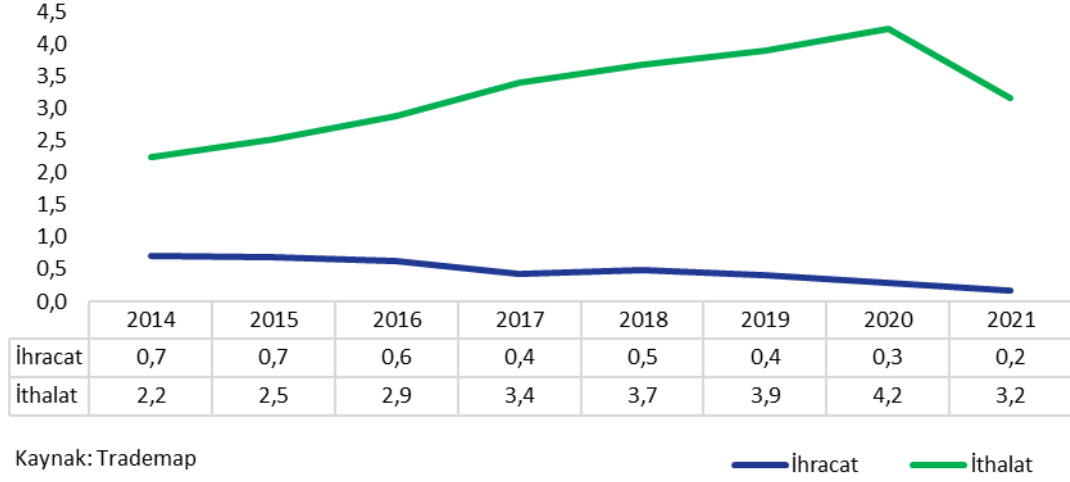
5. DIŞ TİCARETİ

Somali'nin ihracatı son 6 yılda (2016/2021) %74 azalarak 165 milyon USD olarak gerçekleşirken ithalatı ise aynı dönemde %10 artarak 3,2 milyar USD seviyesine yükselmiştir. Bu dönemde ihracatın gerilemesinde ülke ihracatının %25'ini oluşturan canlı hayvan ihracatının düşmesi etkili olmuştur. İthalat tarafından ise şeker-şeker mamulleri ile yaş sebze ithalatındaki artış etkili olmuştur.

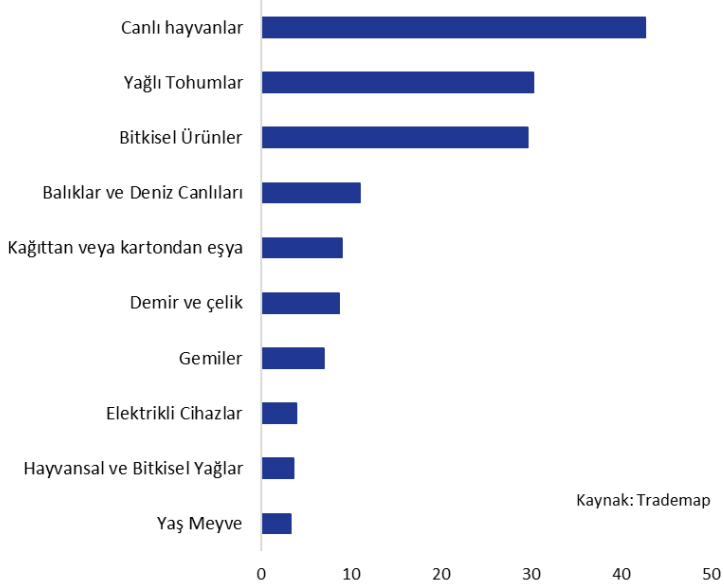
2021 verilerine göre, Suudi Arabistan ve Hindistan Somali ihracatında öne çıkmaktadır. Ülkenin ithalatında ise, Çin, Hindistan ve Etiyopya başlıca ülkelerdir.

Canlı hayvanlar, Somali ihracatının dörtte birini oluşturmaktadır. Yağlı tohumlar, bitkisel ürünler ve balık-deniz canlıları ise ihracatın %43'ünü oluşturmaktadır. İthalatta ise başlıca sektörler, şeker-şeker mamulleri, yaş sebze ve hububattır. Bahsedilen ürün grupları ülke ithalatının %30'unu oluşturmaktadır.

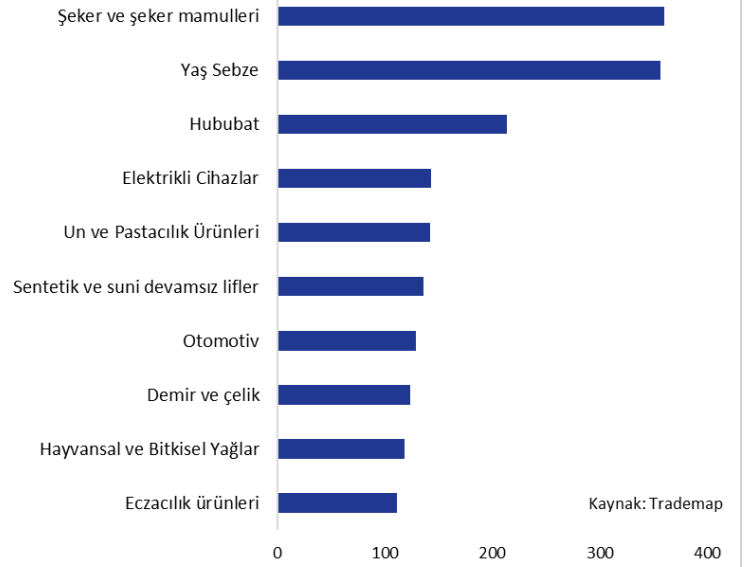
Somali Dış Ticareti (Milyar USD)

Somali İhracatı (2021, Milyon USD)

Somali İthalatı (2021, Milyon USD)

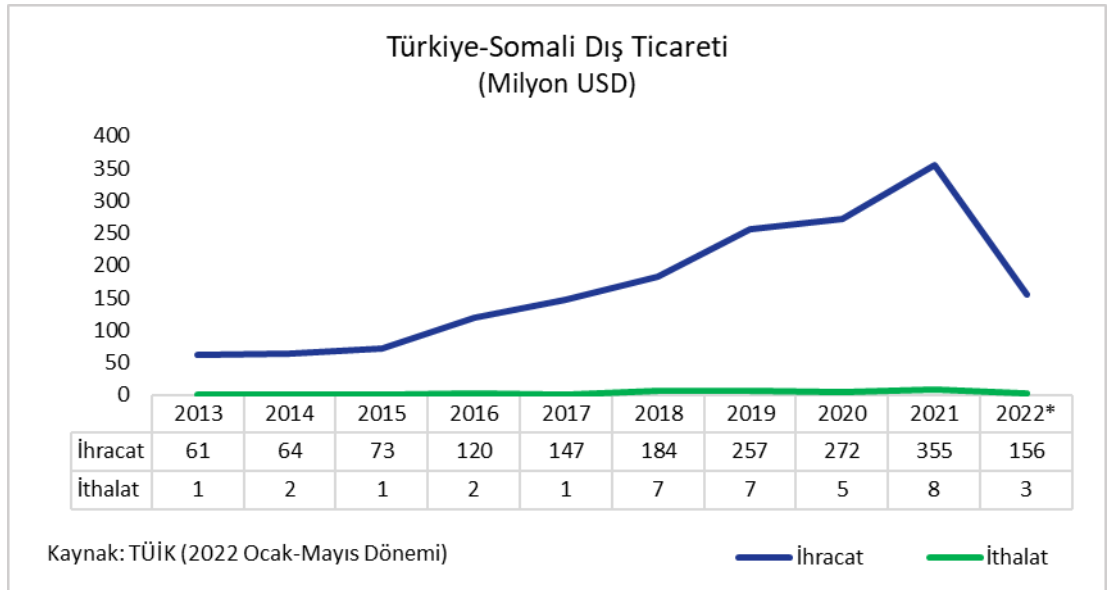

7. TÜRKİYE-SOMALİ TİCARETİ

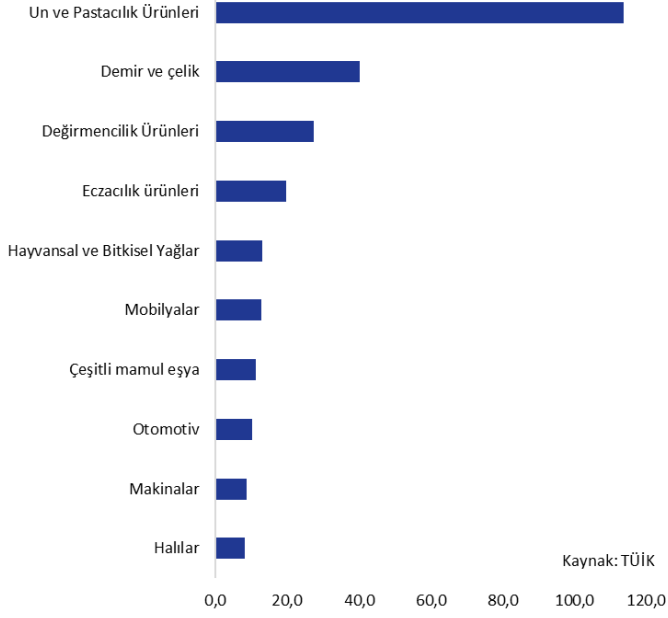
Türkiye ile Somali arasındaki ticarete genellikle Türkiye net ihracatçı konumunda bulunmaktadır. Türkiye'nin Somali'ye ihracatı 2016 yılı öncesi 100 milyon USD altında iken bu yılda 126 milyon USD'ye yükselmiştir. Takip eden dönemde ise artış göstermeye devam etmiş ve 2021 yılında 355 milyon USD'ye yükselmiştir. Başka bir deyişle, Türkiye'nin Somaliye ihracatı son 6 yılda %196 artmıştır. 2022 yılının ilk 5 ayında Somali'ye olan ihracat bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %29 artarak 156 milyon USD'ye yükselmiştir.

İthalat ise 2018 yılına kadar 2 milyon USD'yi geçmemiş ancak bu yıldan sonra 7 milyon USD civarına kadar yükselmiştir. 2021 yılında ise 8 milyon USD ithalat gerçekleştirilmiştir. 2022 yılının Ocak-Mayıs döneminde ithalat bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %96 artarak 3 milyon USD'ye yükselmiştir.

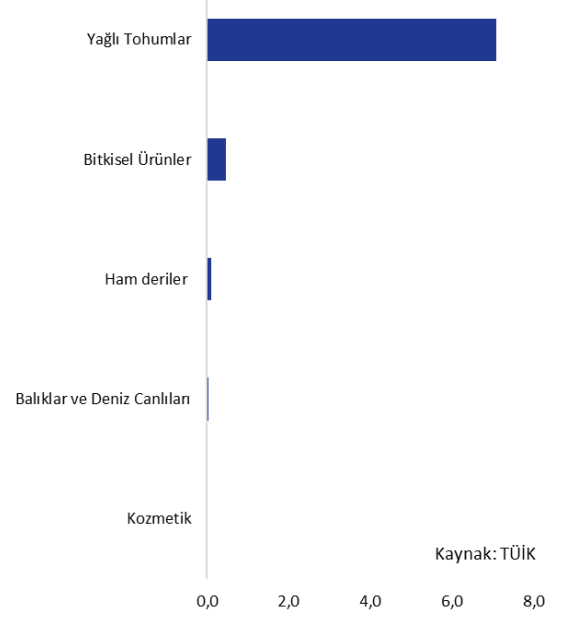
Türkiye'nin Somali'ye olan ihracatında un-pastacılık ürünleri, demir-çelik, değirmencilik ürünleri ve eczacılık ürünleri öne çıkmaktadır. Bahsedilen ürünler ülkeye olan ihracatın sırasıyla %33, %12, %8 ve %6'sını oluşturmaktadır. Ülkeden olan ithalatta ise yağlı tohumlar ithalatın %92'sini oluşturmaktadır.

Türkiye'nin Somali'ye İhracatı
(ÖTS, 2021, Milyon USD)

Türkiye'nin Somali'den İthalatı
(ÖTS, 2021, Milyon USD)

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr